

Carta de distracció massiva

Amagar els pensaments darrere del llenguatge. Fer servir la paraula com a mecanisme de distracció i no com a vehicle per canalitzar idees sinceres. Qui, equivocadament, concep la diplomàcia com l'art de l'engany sovint troba la seva essència en la cèlebre frase de **Charles Maurice de Talleyrand**, per qui «la llengua (o la paraula) ha estat donada als homes per tal que puguin amagar els seus pensaments». Qui fos un dels polítics més influents de França entre finals del segle XVIII i principis del XIX, i rebés l'apel·latiu de "guardià de França" per la seva implicació en successius governs, va ajudar a la consolidació de la diplomàcia com una institució marcada pel secretisme i la discreció.

Com passa sovint amb les frases que fan fortuna, alguns dels seus coetanis van promoure i se'n van aprofitar d'una lectura distorsionada de la seva màxima per fer de l'engany la seva principal eina política. Cap d'ells va arribar tan lluny com en Joseph Fouché, a qui **Stefan Zweig** va titllar de "geni tenebrós" per la seva capacitat de persuasió i per la seva habilitat per sobreviure a qualsevol crisi o canvi de govern.^[1] Els hàbils i no tan hàbils camaleons polítics no han desaparegut en els dos darrers segles. Tampoc el recurs a la paraula, i cada vegada més a la imatge, per dibuixar una realitat que poc importa que estigui del tot desconnectada d'allò que realment (ens) passa. Les ben reals *fake news* en són una prova.

Reivindicar la sinceritat (sobretot la dels diplomàtics i dels polítics), però, té també els seus riscos. Sense previ avís ens podem trobar esmorzant la carta d'un president que adverteix (o amenaça?) el seu destinatari del risc de convertir-se en el responsable de la mort de milers de persones i de provocar la **destrucció de l'economia del seu país**. Sense subtileses ni distraccions. Sense paraules que donin llum a un missatge que vol ser fosc. «*Don't be a tough guy. Don't be a fool!*». No ens enganyem: de vegades no hi ha diplomàcia ni paraules que puguin amagar el deliri. La indigestió pot ser encara pitjor: per molt que el deliri quedi ben exposat, sempre ens podem trobar amb astuts assessors que facin d'una carta, del to i de les paraules el centre d'un debat que vol treure el focus de les responsabilitats de l'autor i el seu destinatari.

¹ Veure Zweig, Stefan (2011), *Fouché. Retrato de un hombre político*, Barcelona: Acantilado

«*I will call you later*». Et truco més tard. Així acaba la carta, amb una frase col·loquial que, lluny de reflectir una profunda crisi, sembla més el comiat entre dos amics que se saben actors d'una no-diplomàcia i juguen a la distracció.

Pablo Pareja

Professor Serra Húnter de Relacions Internacionals. Departament de dret, UPF.